

Передмова

У черговому випуску збірника наукових праць кафедри української історії та етнополітики ДНУ опубліковано результати науково-дослідної роботи вчених-істориків із різних вищих навчальних закладів Дніпра, а також дослідників із Запоріжжя, Миколаєва, Одеси та Переяслав-Хмельницького.

У першій рубриці збірника представлено статті О. В. Дяченко, Ю. І. Коломоїця, О. П. Сарнацького, Д. В. Коротенко, О. Б. Шляхова, А. Г. Перетокіна та Л. М. Лучки, в яких розглянуто актуальні проблеми суспільно-політичного розвитку українських земель наприкінці XIX – початку XX ст., діяльність у цей час різних політичних партій та громадських організацій, розгортання українського національно-визвольного та революційного рухів та заходи царизму з їх придушення. Разом із тим у студіях Ю. В. Берестеня, В. І. Мороза та І. В. Довжука висвітлюються питання соціокультурного розвитку українських губерній Російської імперії, зокрема розглянуто місце та роль середньої сільськогосподарської освіти на Придніпров'ї, а також поступ вищих навчальних закладів України в модерний період.

Друга частина збірника акумулює статті, автори яких досліджують особливості політичного розвитку України в період національної революції 1917–1921 рр. Зокрема, участь гласних-українців у Катеринославській міській думі восени-взимку 1917 р. висвітлено в праці В. Я. Яценка. У свою чергу в розвідці Д. В. Архирейського аналізується ставлення Українського гетьманської держави до «білого руху» в 1918 р. та особливості їх взаємостосунків, а В. А. Савченко приділяє увагу діяльності Одеського комітету РСДРП (меншовиків) у революційний час. Спроби ж трансформації радянської форми державності в рішеннях II Всеукраїнського з'їзду Рад (1918 р.) розкриваються у статті О. О. Поплавського. Логічним продовженням вищезазначених студій є матеріали В. І. Кабанова та О. Ю. Коломоєць, де висвітлено репресії проти інженерних кадрів України в 1920-х рр., а також розкрито зміст тогочасної літературної дискусії в УСРР у контексті бачення «Європи» в середовищі тогочасної радянської інтелігенції.

Ще в одній рубриці подано статті, в яких досліджено недостатньо вивчені аспекти повсякденного життя та соціальні настрої населення Дніпропетровська в період нацистської окупації міста (1941–1943 рр.). Крім того, тут висвітлюються окремі заходи радянської влади в регіоні в освітній сфері у повоєнний період. Вищезгадані розвідки були підготовлені І. А. Шахрайчуком, В. С. Савчуком, В. П. Бурмагою та П. Л. Уткіним.

Слід звернути увагу й на статті Є. І. Бородіна та І. С. Міронової, в яких проаналізовано процес створення законодавчих засад, необхідних для функціонування органів місцевого самоврядування України, а також наводиться матеріал стосовно інтеграції кримських татар в українське суспільство від кінця 1980-х до початку 2000-х рр. У цій частині збірника розміщено й статтю Г. Г. Кривчика, в якій охарактеризовано особливості сучасних теоретико-методологічних підходів до висвітлення актуальних історичних подій в Україні кінця XX – початку XXI ст. У свою чергу розвідку І. М. Ковальської-Павелко присвячено з'ясуванню співвідношення історичної та соціальної пам'яті, коли події минулого відтворюються крізь призму особистісних інтересів чи інтересів певних соціальних груп, завдяки чому стає можливою ціннісно-символічна реконструкція минулого в сьогоденні.

Редколегія збірника сподівається, що проблематика наведених матеріалів, повнота використання їх авторами різноманітних джерел зробить запропоноване видання не лише цікавим, а й корисним для фахівців-істориків, для всіх, хто прагне до поглибленого та об'єктивного вивчення минулого нашої країни.